

Ärna-bladet

Medlemsblad för Ärna Kamrat- och Veteranförening

Nr 2 - 2019

Foto: Ingemar Nilsson

Läs om: Måste vi flytta från Gula villan?
Flygvapenledningen finns nu på Ärna
Så är Luftstridsskolan numera organiserad
Soldathemmet i Uppsala

Får Du en svart - vit tidning?
Titta på vår hemsida och skriv ut en tidning i färg!
Adress: arnakamratveteran.se
Lösenord för läsning: **arnakamrat**

Sekretessradering!

Nyligen har det i Västsverige varit ett rättsfall där en medborgare har ställts till svars för en sammanställning av uppgifter mot flera försvarsanläggningar. Detta har skapat "kalla fötter" hos redaktören som är ansvarig utgivare av medlems-tidningen Ärna-bladet.

Vi har i detta nummer i ett sent skede lyft bort en karta ur ett referat på sidan 11 från föredraget på höstmötet 2018. Att föredragshållaren i ett bildspel delger mötesdeltagarna uppgifter på vilka platser som flygstaben verkar inom Uppsala garnison tycker vi är trevligt och korrekt eftersom det sker i en krets av människor som i sin tidigare verksamhet inom Försvarsmakten hanterat olika grader av hemligstämplade uppgifter.

Men - att gå vidare med den uppgiften i den färdiga tidningen är att gå för långt och av obetänksamhet bjuda på uppgifterna i en bredare krets. Vi vet att Ärna-bladet läses inte bara av föreningens medlemmar utan även via hemsidan kan läsas på nätet, skyddat av ett lösenord, men åtkomligt för den som kan kracka lösenordet. Via vår danske vän, seniorsergeanten Niels M. Schaiffel på nedlagda flygstation Vandel, sprids Ärna-bladet även till Danmark, Norge och delar av Storbritannien.

Omslagsbilden:

Flaggborgen runt Drakenmonumentet på Uppsala garnison med anledning av fint utländskt besök på flygstaben den 2 april 2019.

Ärna-bladet

Medlemsblad för
Ärna Kamrat- och Veteranförening

Nr 2 - 2019
Årgång 20

Ansvarig utgivare:
Ingemar Nilsson

Redaktion:
Ingemar Nilsson
Sven Norling
Krister Eriksson

Adress:
Ärna Kamrat- och Veteranförening
Box 645
Gula villan
751 27 Uppsala

Kunskapen om en viss befattningshavares tjänstgöringsplats skapar risk för att vi i en tid av GPS-styrda obemannade precisionsvapen kan medverka till en ökad risk för vederbörande och det gör att vi även i framtiden kommer att vara mycket försiktiga med uppgifter som kan gå främmande makts ärenden i en framtida krissituation.

Försvarsgrensstaberna har spritt ut sig från Stockholm för att minska risken för utslagning. Den satsningen vill inte redaktionen punktera på något vis!

Det är anledningen till att vi tagit bort bilden högst upp på sidan 11.

Ingemar Nilsson
Ansvarig utgivare

Innehåll i detta nummer:

- 2 Redaktionssida
- 3 Ordföranden
- 4 Chefen Luftstridsskolan
- 5 Bussresan till Spritmuseum och Armémuseum
- 6 Anslagstavlan
- 8 Årsmötet med föredrag om flygstabens flyttning
- 12 LSS organisation - nu enligt NATO-modell
- 13 Garnisonsförvaltare Stefan Granberg
- 14 Måste vi flytta från Gula villan?
- 17 Soldathemmet i Uppsala
- 20 Vad händer med F 16 Minnesmedalj?
- 21 Bokrecension HÖSTSOL / HÖSTREGN
- 22 Tekniska jobbet med de första flygsimulatorerna
- 24 Skärmlippverktyget i Windows
- 25 Känner Du igen märket från Mustangtiden?
- 26 Ny flygsimulator i Gävle!
- 28 Gamla Uppsala Sockenmuseum - med F 16
- 30 Muntra episoder
- 31 Kriss-Kross nr 11
- 32 Baksidan

Kamrater som lämnat oss:

- Gun Forslund, kontorist/kameralavd F 16 (91)
- Kerstin Johansson (76)
- Roland Jigmark (90)
- Lennart Israelsson Fte Fälttroppen F 16 (74)
- Gunilla Svensson Chef Mil.Rest F 16 (86)
- Åke Söderström Fältflyg o Flygledare F 16 (79)
- Gert Granell (73)

Permanent stridsflyg på Ärna?

Så här kanske det kan se ut i framtiden vid jaktplattan på Ärna.

*Några Jaktviggas finns naturligtvis inte då. Dom är effektivt upphuggna och återlever numera i annan form, kanske som el-cyklar.
"Flygstål i ramen"?*

Aurora 17

För två år sedan genomfördes övningen Aurora 17 i Mellan- och Sydsverige med deltagande av ett stort antal svenska och utländska förband. På Ärna var det under en vecka en sådan påtaglig flygverksamhet att den i hög grad påminde om "F 16- tiden". Jag uttryckte i det då aktuella Ärnabladet en kort tanke om det inte vore dags att åter låta flygverksamheten bli permanent på Ärna med hänsyn till läget i vår omvärld. Sådana signaler har nu också kommit om att detta kan bli verklighet. Jag vill utifrån detta läge göra några personliga reflexioner och iakttagelser om vad som händer ute på Ärna i dag och vad som kan komma i framtiden utifrån det "sidoperspektiv" på verksamheten som jag har.

Verksamheten på Ärna i dag

Vår förening har förmånen att i dag få bedriva vårt arbete i bl.a. Gula Villan, Museet och Parhuset med all den verksamhet som pågår runt om oss vid Luftstridsskolan. Att verksamheten förändrats sedan "flottiljåren" är för mig tydligt, även om jag endast kan iaktta förändringen från "sidan". Ett exempel och tecken på detta är för mig resningen av de tolv flaggstänger som gjorts vid infarten till garnisonsområdet. De visar på ett antal flera eller färre hissade olika nationsflaggor som tecken på det regelbundet återkommande internationella samarbetet som pågår vid Ärna. Ibland upp till tolv flaggor, men senast i juni var det endast den ryska flaggan som var hissad. Den naturliga anledningen var besöket av det ryska spaningsplan som inom Open Skies-avtalet under ett tredagarsbesök genomförde fotografering av svenskt område i spänningsdämpande syfte mellan staterna.

Denna bild av olika flaggor som man möter vid inpassering till Ärna är för mig ett klart uttryck för den tillkommande verksamheten på Ärna jämfört med tidigare år. Föreningen har som jag redan nämnt förmånen att få bedriva vår verksamhet i denna intressanta miljö, med sitt innehåll av såväl nationella försvarsförberedelser som nytt förstärkt internationellt samarbete.

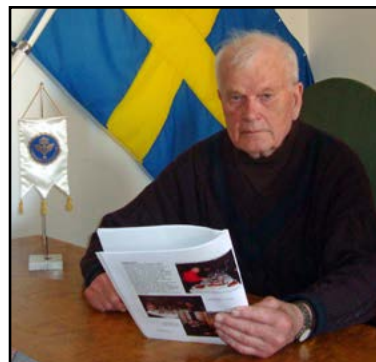
*Livet är det som händer medan man
är upptagen med att planera det.
John Lennon*

Permanent flyg på Ärna?

I maj i år presenterade Försvarsberedningen sin rapport om utformningen av Försvarsmakten fram till 2025. Rapporten innehåller förslag till en kraftig upprustning av hela försvaret med bl a omorganisation av Luftstridsskolan till Upplands Flygflottilj med möjlighet till permanent baserat stridsflyg. Det återstår många frågor att lösa innan beredningens förslag kan realiseras, inte minst den politiska delen. Det är dock stimulerande att veta att förslaget om Ärna-flyg åter kan komma att realiseras och det vore väl ett lyft! Vi kommer i Ärnabladet naturligtvis som tidigare följa och orientera dig om händelsernas utveckling i dessa aktuella frågor så långt vi har möjlighet till detta.

Jag vill även peka på att vi som tidigare genomför våra fikaträffar varje tisdagsförmiddag då vi träffas och umgås över en kopp kaffe. Vid intresse kontakta någon i styrelsen om den nödvändiga praktiska frågan om inpassering behöver lösas.

Jag avslutar så mina rader med att hälsa välkommen till ett som jag hoppas välbesökt höstmöte under som vanligt trevlig samvaro och god gemenskap!

PO Persson

Spännande framtid för LSS!

Vidare tittar vi nu på hur ett eventuellt Försvarsbeslut påverkar LSS verksamhet, här utgår vi från Försvarsberedningens rapport. Om det som står i rapporten ograverat faller ut i ett beslut under nästa år hur påverkar det oss? Områden som analyseras är tex personal, infrastruktur, ekonomi samt hur annan redan planerad verksamhet påverkas? Viktigt att vi här ligger på framkant samt har en realistisk syn på vad detta kan innebära för Luftstridsskolan och även Uppsala garnison. Vi får inte i vår iver att växa gå fel i expansionen utan hitta rätt tidsplan, ambition och prioriteringar. Det är en mycket spännande framtid förbandet går tillmötes!

Jag vill här passa på och tacka Ärna Kamrat- och Veteranförening för det utomordentliga jobb som gjorts med staketet utanför museet, mycket bra!

Höstens kyla och mörker är nu över oss men Luftstridsskolan jobbar så att det glöder och går en ljus framtid till mötes. Verksamheten är i full gång med bland annat inryckning av nya rekryter. Våra skolor och utbildningar är fulltecknade. Även skarp verksamhet som skydd och bevakning av olika slag genomförs dygnet runt vid LSS olika anläggningar. Förbandet håller också på att förbereda sig för Försvarsmaktsövning 20 som genomförs under maj/juni nästa år.

*Jag tillönskar alla läsare en skön höst.
Öv Robert Nylén//C Luftstridsskolan*

Efter ett eget skjutpass visar C LSS och Flottiljförvaltaren upp ett gott exempel på chefens fokusområde - ordning och reda och plockar tomhylsor efter genomfört skjutpass.

BUSSRESAN 16 MAJ 2019; SPRITMUSEUM OCH ARMÉMUSEUM

Spritmuseum.

38 kamrater hade anmält sitt intresse för att delta i Bussresan till Spritmuseum på Djurgården och Armémuseum bakom Dramaten. Vi belönades med ett underbart sommarväder med nästan vindstilla och ett Stockholm i det vackraste solljus vi sett.

Vi landade först hos Spritmuseum och fick en kort introduktion om museet av en guide. Museet innehåller både historia om spritframställning men även om spritens inverkan på sällskapslivet och de baksidor som drabbar de som inte kan vara måttliga i samvaron med spriten. Här finns även en intressant avdelning om vår föda och hur den har förändrats över tiden. Och hur den förmodligen kommer att förändras ytterligare framåt 2050.

Döpt efter rusets gud försåg destillationsapparaten Bacchus hela Sverige med sprit under 106 år. Den jobbade 106 år på spritbolagets fabrik på Reymersholme 1871-1977

Vår omtänksamma Lena Alm hade stigit ur sängen redan klockan fyra på morgonen för att ordna med nybakt bulla, en mycket god macka och kaffe samt en vattenflaska, allt lagt i en påse med kaffekopp. Efter intaget kaffe i solskenet reste vi vidare till Armémuseum.

Soldater ur Gustaf II Adolfs armé i Tyskland under 30-åriga kriget. Han i mitten längst fram är misstänkt lik norrmannen Jon Skolmen(?).

Armémuseum.

Lägerliv på 1600-talet.

I Armémuseums modernare del kan man följa ransonerings under krigstid. Surrogatkaffet väcker minnen hos redaktören om den svåra satsbildning under svenskutbildningen i skolan.

Mor kokar kaffe;
Mor (subjekt),
kokar (predikat)
kaffe (surrogat).

Definitionen av galenskap är att göra samma sak igen och igen och förvänta sig andra resultat.

Albert Einstein

Ärna-bladet

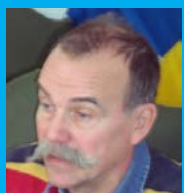
Styrelsen 2019-2020:

Per-Olof Persson

Ordförande

018-341605 0702-587331

popersson@telia.com

Christer Olofsson

Vice ordförande

070-5191004

christerolofsson51@gmail.com

Lars Lundin

Kassör

018-223036 070-5295212

lar.lun@comhem.se

Bertil Hagdahl

Sekreterare

073-9238808

bertil.hagdahl@swipnet.se

Ingemar Nilsson

Redaktör

018-460934 070-3986350

ingunils@telia.com

Lena Alm

Ledamot

0708-986649

lena-alm@hotmail.se

Ingegerd Johansson

Ledamot

018-206558 070-2545371

veronica.ason@gmail.com

Ove Jansson

Ledamot

018-429838 0708-299778

ove.jansson@bahnhof.se

Christer Sandström

Ledamot

070-8987966 018-262237

christer.sandstrm@gmail.com

Porträttfoto: Ingemar Nilsson

ANSLAGSTAVLAN !

Efterlysning!

Garnisonsmuseet på Ärna har genom gåvor från medlemmar en omfattande uniformssamling som nu hänger i ett rum i Gula villan.

Dessa uniformer borde kunna visas på klädda skyltdockor istället. Skyltdockor som dessvärre kostar stora pengar i inköp.

Upprop till medlemmarna:

I en tid när alltmer av klädinköp sker på nätet så utarmas den fysiska handeln och vi upplever att många klädafärer upphör. Vart tar deras skyltdockor vägen?

Känner du någon som skulle kunna skänka en eller flera skyltdockor till garnisonsmuseet?

Tipsa oss om det eller fråga själv och leverera till oss på ett tisdagsfika!

Bland våra uniformer finns exempel på både manliga och kvinnliga försvarsrepresenter inom alla förekommande yrken inom Försvarsmakten.

En skadad docka kan vi enkelt reparera till representativt utseende. Om vi skulle misslyckas med det kan vi sätta på ett plåster och skriva en liten skylt om att "Det var fest på massen i lördags"!

Museigruppen

Några av de befintliga dockorna i museet.

Det är det man begär, inte det man får, som säger vem man är.

Barbro Ring

ANSLAGSTAVLAN !

Kallelse till Höstmöte, torsdagen den 21 november 2019.

Föreningens medlemmar hälsas välkomna till höstmöte med ärtmiddag i Ärnämässen!

Program:

Kl. 17.30 – 18.00 Samling i Ärnämässen

Kl. 18.00 Föredrag av nye Flygvapenchefen
Carl-Johan Edström

Kl. 19.15 Middag - Meny:
- Sillsmörgås
- Ärtsoppa
- Pannkakor
med sylt och vispgrädd
- Kaffé och kaka

Pris: Endast 100 kronor (subventionerat),

*Anmälningsblankett för Höstmöte med middag 21/11 2019
finns i brevet / bilagan som Du fick från föreningen*

Anmälan senast måndagen den 11 november 2019 !
Vänligen respektera anmälningstiden eftersom "strul" omkring anmälan skapar merarbete för våra ideellt arbetande funktionärer.

Förhinder att delta i middagen skall meddelas snarast, om Du anmält dig.

BREVMÄLAN:

Sänd blanketten som finns i brevet / bilagan per post till:

Öje Nordgren
Dröverksvägen 65
771 92 LUDVIKA

OBS! Ej telefonanmälan!

E-POST ANMÄLAN:

Eller per e-post: **oje.nordgren@telia.com**

Skriv på ämnesraden:

- "Höstmöte" samt
- ditt personnummer inne i mejlet.

*Modernt är sådant man själv bär.
Omodernt är vad andra bär.
Oscar Wilde*

Ärna-bladet

Styrelsen 2019-2020:

Sven Norling

Suppleant

018-531603

0761-410568

slute@hotmail.se

Bert Eriksson

Suppleant

018-262735

076-2126809

berteriksson34@outlook.com

Lars Flemström

Suppleant

018-501607 070-6957952

ing-mari.flemstrom@telia.com

Öje Nordgren

Webmaster

070-2253996

oje.nordgren@telia.com

Kurt Eklöf

Adjung. arkiv

070-5780548

070-1706030 (i fickan)

paulingoc@gmail.com

Årsmötet med föredrag om flygstaben av övlt Joakim Hjort

Den 21 mars avhölls kamratföreningens årsmöte med efterföljande föredrag av överstelöjtnant Joakim Hjort, Stabschef på Flygstaben, som berättade om Försvarsmaktens återgång till försvarsgrensstaber och Flygstabens flytt till Uppsala samt hur flygvapnet ska ledas i framtiden. Vi startade med årsmötesförhandlingar och avslutade hela "seansen" med en god middag som vår egen Lena Alm tillagat och som färdiggjorts med gott stöd av Ingegerd Johansson.

47 medlemmar hade hörsammat kallelsen och samlats i salongen på Ärnämässen.

Presidiet med sekreteraren, till vänster, Bertil Hagdahl och till höger, ordföranden PO Persson.

Vår ordförande, PO Persson, startade årsmötesförhandlingarna med att hälsa alla 47 deltagarna välkomna och påbjöd sedan en tyst stund för omtanke om de medlemmar som sedan senast lämnat oss för gott och gått till sin sista landningsplats.

Sedan följde i rask takt val av justeringsmän, information från ordföranden om eventuellt flyttning av vår verksamhet i Gula villan samt årsredovisning med verksamhetsberättelsen. Kassören och revisorerna visade imponerande siffror som en följd av vårt engagemang under Flygdagen 2018.

Val av styrelse för nästa verksamhetsår var en snabb affär eftersom de allra flesta tidigare ledamöterna stannar kvar på sina poster. Den enda förändringen var att Lars Flemström stegar ned till suppleant och hans plats intas av tidigare suppleanten Christer Sandström.

Ny valberedning blev Göran Hawée som föredragande och Rolf Grape samt Christer Sandström som utses av styrelsen.

Årsmötesförhandlingarna hölls på bottenvåningen i Ärnämässen.

Föredraget av Joakim Hjort.

Joakim Hjort är på senare tid en känd person på Ärna eftersom han bland mycket annat varit ställföreträdande chef för Luftstridsskolan och chef för krigsförbandet 16:e flygflottiljen. Han är nu stabschef för flygstaben.

Till tidigare tjänster skymtar sambandsofficer vid F 13, F 16 och F 20 samt stabschef F 21 och många stabsbefattningar och utbildningsbefattningar. Ett flertal utlandskommenderingar kan läggas till erfarenheterna liksom den tunga posten att på senare tid vara Omstruktureringsledare för Flygvapnet.

Joakim berättade om bakgrunden till att försvarsgrensstaberna nu lämnar Stockholm och sprids till flera platser i Mellansverige.

Flygvapnets ledning genom olika tider.

1926-1936

Flygstyrelse
Militärbyrå
Tekniska byrå
Intendenturbyrå

1936-1994

Flygstab
Programledning
Produktionsledning
Personalledning
Utbildningssektion
Flygförvaltning (FMV fr.o.m. 1968)
Materielavdelning
Underhållsavdelning
Administrativa byrå

1994-1998

Flygvapenledning / Flygvapnets taktiska centrum

1998-2000

Flygvapenledning / Flygvapencentrum

2000-2007

Flygvapenledning / FV taktiska kommando

2007-2018

Flygvapenavdelning / FV taktiska stab

Flygvapnets organisation anses stabil fram till 1994.

Därefter börjar de ständiga omorganisationerna. Nu väntas allt bli stabilt igen!? Delvis återgång till tidigare ordning.

Benämningen på Flygvapnets chef har också ändrats över tid.

1926-1994

Chefen Flygvapnet

1994-1998

Flygvapenchef

1998-2002

Generalinspektör för Flygvapnet

2003-2013

Flygvapeninspektör

2014-2018

Flygvapenchef

2019---

Chefen Flygvapnet...Flygvapenchef!

*Människor har en tendens att glömma sina skyldigheter men minns alltid sina rättigheter.
Indira Gandhi*

Ledning av Flygvapnet 2018.

**Flygvapenchefen - FVC
PROD FLYG**

**Samordning
Genomförande
Planering
Stridsflyg
Omstrukturering**

**Flygtaktisk chef - FTCH
FTS**

**Samordning
A2
A3
A5
Luftfart**

Varför en ny organisation?

ÖB inriktning för ökad operativ effekt är:

- Delegerat ansvar och
- Decentraliserad ledning

Förändrad ledning

- FM2025
- Ledningsutredningen

Verksamhetsövergång från FMV

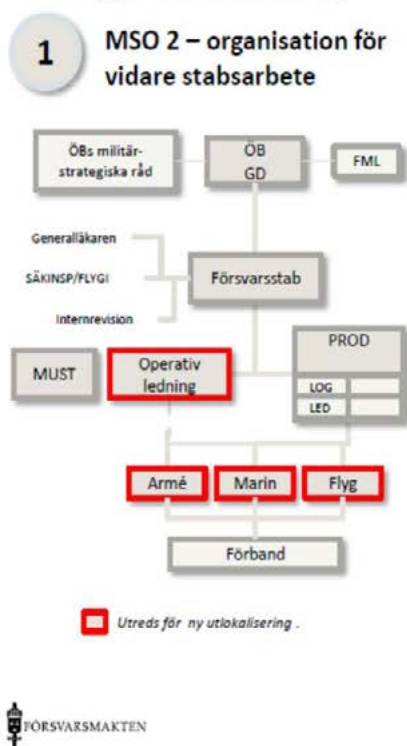
- Materiel- och logistikutredningen

Ledning för ett starkare försvar (LFSF)

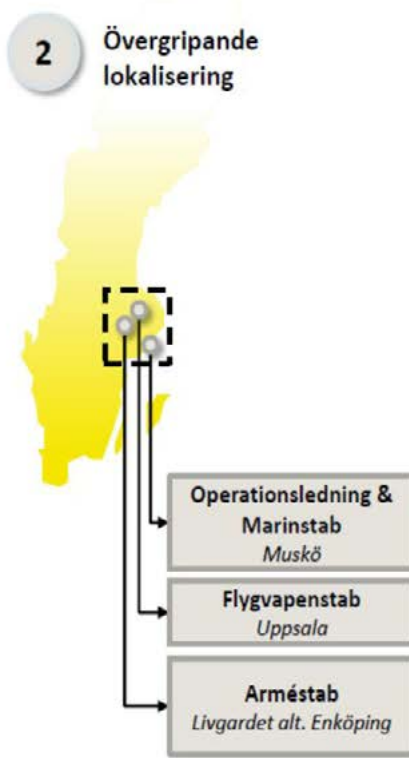
Bland tre olika alternativ har MSO 2 valts och det innebär:

- Taktisk nivå sammanförs
= Försvarsmaktens ledningsförmåga ska fungera under angrepp, varför både spridning av delar av ledningen samt fortifikatoriskt skydd behöver beaktas.
- Ökad uppdragstaktik och ansvarskultur
= Ökad delegering av uppgifter till armé-, marin-, och flygvapenchef.
- = Tydligare ledning av förbanden under en chef.
- Stabilitet i militärstrategisk ledning och ekonomistyrning
= Flera grundstrukturer finns kvar.

Ledningsutredning

Orderlinjen från Operativa ledningen till försvarsgrenarna är bruten!

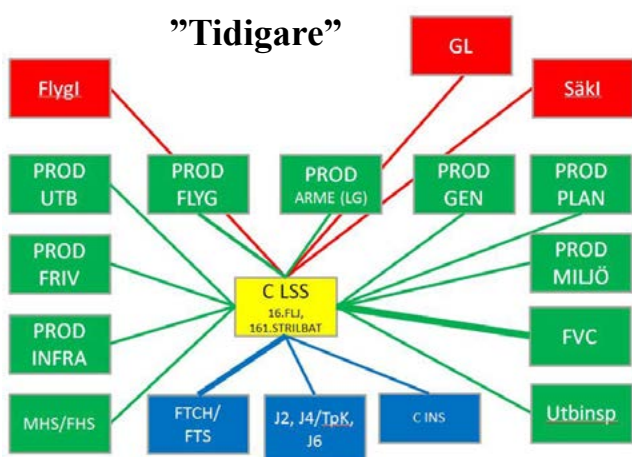
Försvarsgrensstabernas geografiska spridning.

Armén leder försvaret av Gotland.

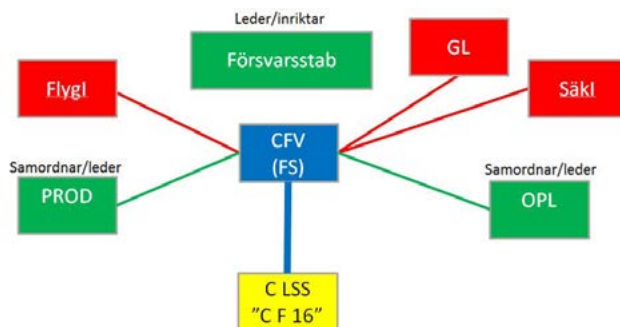
Varför ska vi ändra på hur det är?

En enkel jämförelse mellan dagens förbandsledning och morgondagens ledning för Chefen Luftstridsskolan, kan ge oss en fingervisning!

C LSS påverkades i sina beslut av många andra organisationsdelar som hade, i många fall, avgörande påverkan på besluten.

Att leda LSS under denna inblandning från andra var inte lätt, vilket också konstaterats.

Det nya sättet att leda LSS har endast en, CFV, som påverkar beslut.

FMV - Försvarets Materielverk får ny roll.

Delar av det tekniska ansvaret för försvarsgrenarnas materielsystem lyfts över till försvarsgrensstaberna. T.ex. utfärdande av Tekniska order, mm.

ÅRSMÖTET

CFV Uppgifter.

- Chefen Flygvapnet
- Är underställd C PROD och produktionsleder Flygvapnet
 - Lyder under C INS avseende insatsledning av stridskrafterna.

- Flygstaben
- Är CFV beredningsorgan

Flygvapenledningen.

- Chefen Flygvapnet
- generalmajor Mats Helgesson
- Ställföreträdande Chefen Flygvapnet
- brigadgeneral Carl-Johan Edström
- Flygvapenförvaltaren
- Flygvapenförvaltare Peter Sjöstrand
- Chefen Flygstaben
- överste Anders Person

Flygstabsledningen.

- Chefen Flygstaben
- överste Anders Person
- Chefen Genomförandeavdelningen
- överste Carl-Fredrik Edström
- Chefen Planeringsavdelningen
- överste Tommy Petersson
- Chefen Stödaydelningen
- överste Anders Jönsson
- Chefen Teknik & vidmakthållandeavdelningen
- överste Fredrik Holmbom
- Stabschefen
- överstelöjtnant Joakim Hjort
- Chefen Flygsäkerhetssektionen
- överstelöjtnant Klas Grankvist
- HR-chefen
- under rekrytering
- Ekonomichefen
- Nils Svensson
- Kommunikationschefen
- Louise Levin

2019 - ett annorlunda år.

- Blandning av gammalt och nytt
- Utvärdering under året
- Omedelbara revideringar

*Älskling, jag har fiender som jag inte
ens har träffat. Det är att vara känd.
Tullulah Bankhead*

Sekretessraderat!

*Här satt bilden som vi inte vill sprida utanför
Försvarmakten.*

Läs mer på sidan 2 "Redaktionssidan".

Sammanfattning.

- Flygstabens etablering är mycket bra för Flygvapnet!
- Effektivitet
 - Bättre samordning mellan produktions- och insatsledning
 - Gemensam ledningsmetod
 - Tydligare ledning - en chef
 - Laganda - vårt Flygvapen!
- Framtid
 - Detta är bara början på en omstrukturering av Försvarmakten och vårt Flygvapen

*Som avslutning på årsmötet med efterföljande föredrag
intogs en finare middag ordnad av Lena Alm med gott
stöd av Ingegärd Johansson.*

*Vår ur-ordförande Bosse Johansson tackade för maten
och bjöd på en varm kram.*

*Till kaffet i salongen hölls dragning på vinlotteriet
varvid flera glada vinnare framträdde på scenen.*

Ingemar Nilsson

Försvarsmaktens staber - Flottiljstab

När man från kamratföreningens sida ska söka någon medarbetare inom Luftstridsskolan, LSS, möter man nya enhetsbeteckningar fjärran från vad som tidigare gällde.

Borta är interna enhetsbeteckningar som Avd 3-4 Intendentur och Avd 1 Stab. Numera är det A1, A2, A3, etc. som vållar bryderi om vad som är vad för oss som arbetade i det gamla systemet.

I detta nummer försöker vi, tillsammans med nye förbandsförvaltaren vid LSS, flottiljförvaltare Stefan Granberg, bringa klarhet i, bland mycket annat, att A6 inte är ett Artilleriregemente från Jönköping, utan Sambands- och ledningssystem inom LSS.

Bakgrund.

Försvarsmaktens olika staber finns till och organiseras för att kunna lösa tilldelade uppgifter på ett så resurs- och tids-effektivt sätt som möjligt. Stabernas övergripande uppgift är att ta fram beslutsunderlag till chefen så att denna kan leda sina underställda förbandsdelar.

Stabernas indelning har genom tiderna alltid genomgått förändring och denna ständiga kamp efter den mest effektiva indelningen kommer sannolikt aldrig att avstanna.

Dagens flottiljstaber i flygvapnet har sin grund i NATO ledningsstruktur, CJTF HQ (Combined Joint Task Force Headquarter). När NATO organiserade denna ledningsorganisation syftade det till att skapa en ledning som snabbt, flexibelt och effektivt skulle kunna generera en rörlig stridsgrupp som kunde bestå av armé-, flyg- eller marinstridskrafter från flera nationer. Ett sådant NATO-högkvarter kunde bestå av flera hundra personer och var indelad i avdelningar benämnda 1-9 med en bokstav före som angav nivå/stridskraft på avdelningen.

Huvudgrupper (vapengrensuppdelad).

J – Joint (multinationellt eller fler stridskrafter)

A – Air (Flygstridskrafter)

G – Ground (Arméstridskrafter)

M – Maritime (Marinstridskrafter)

Enhet (uppgiftsindelad).

1 - Personaltjänst

2 – Underrättelse- och säkerhetstjänst

3 - Genomförande

4 - Logistik

5 - Planering

6 – Sambands- och ledningssystem

7 – Övning och utbildning

8 - Ekonomi

9 – Civil och militär samverkan

I Försvarsmakten har vi även en bataljonsnivå som benämns med bokstaven S (Sektion), t ex S1 – Personaltjänst.

Att helt och hållet kopiera CJTF HQ – strukturen in i en svensk stab är inte görbart men grundidé, struktur och benämningar har tillämpats i staber på flera nivåer i Försvarsmakten de senaste 15-20 åren.

LSS Flottiljstab.

Stabschefen är underställd chef till C LSS.

Stabsgrupp

Stöder stabschefen.

Lottning av inkomna ärenden.

A1 – Personaltjänst.

Ansvarar för konsultativt stöd till chefer vid Luftstridsskolan och 16.flygflottiljen avseende personal- och HR-tjänst i allmänhet, förhandling, långsiktig personalplanering, lönebildning, rekrytering, krigsplanläggning samt rehabilitering- och veteranstöd.

A2 – Underrättelse- och säkerhetstjänst.

Ansvarar för underrättelse- och säkerhetstjänsten inom LSS samtliga verksamhetsområden och ger bl.a. stöd inom:

– Upprättande av säkerhetsanalyser och säkerhetsplaner.

– Fysisk säkerhet (byggnadstekniska åtgärder, staket mm.)

– Tekniskt tillträdesskydd

– IT-säkerhetsfrågor

– Informationssäkerhet

– Säkerhetsprovning

A2 har samordningsansvar avseende säkerhetstjänst inom garnisonen.

A3 – Genomförande.

Bereder och tar fram beslutsunderlag till C LSS.

Ger ut förbandsorder för LSS

Med C LSS mandat leder A3 genomförande och uppföljning av planerad verksamhet för innevarande år vid förbandet.

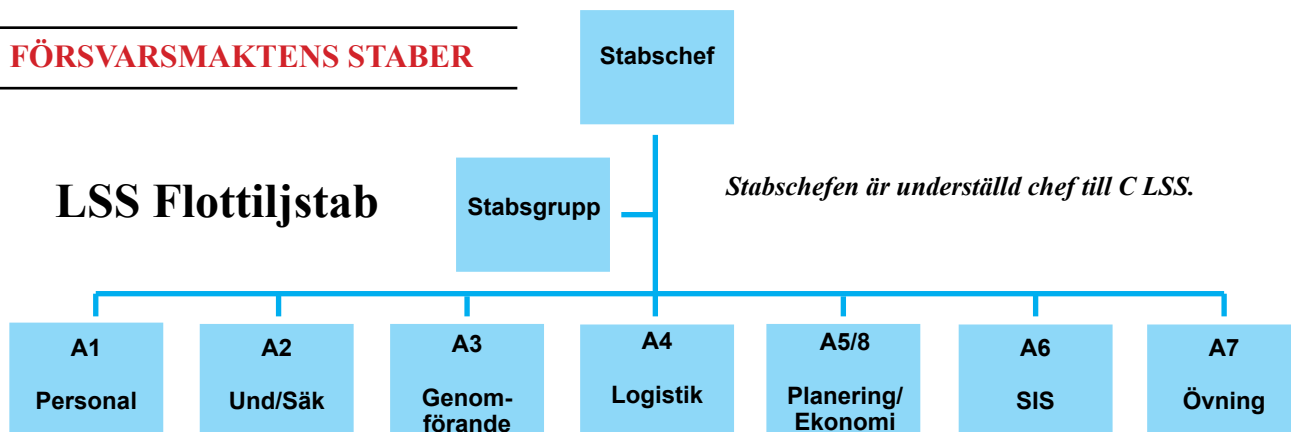
A4 – Logistik.

Skapar logistiska förutsättningar för C LSs att genomföra tilldelade uppgifter enligt C PROD VU och C INS GROU med 1 till 3 års horisont genom framåtriktad logistikplanering.

Utgivande av direktiv, handläggning, uppföljning inom logistikområdet. Samt stödjer med logistikkompetens inom och utom LSS.

A5/8 – Planering och ekonomi.

Ansvarar för att vidmakthålla planeringsläget för LSS tre verksamhetsområden, (insats – utbildning – utveckling) genom att samverka och samordna uppgifter och resurser på längre sikt. Avdelningen ansvarar också för att uppnå och vidmakthålla ekonomi i balans över tiden för hela LSS.

A6 – Samband- och informationssystem.

A6 är ansvariga för LSS samband- och informationssystem. Avdelningen arbetar med införande och vidmakthållande av sambands- och informationssystem. Avdelning ansvarar även för tele infrastruktur för Uppsala garnison och Uppsala flygplats.

A7 – Övning.

A7 har ansvar för att planera och genomföra vissa större övningar där komponenter ur hela Försvarsmaktens luftoperativa förmåga ingår.

Framtiden.

Som i ett led att effektivisera så provas idag andra strukturer, där tex. den nya Flygstaben har lämnat CJTF-strukturen och i stället valt indelningen Genomförande-, Planerings- och Stödavdelning.

Hur den framtida staben för Luftstridsskolan kommer att se ut återstår att se men om trenden att följa högre stabs indelning ska fortsätta så har vi ett jobb att göra. Det viktiga är dock att alltid komma ihåg varför staben finns och dess syfte, om den sedan är indelad i A1-8 eller i en genomförande- och planavdelning är underordnat.

Stefan Granberg

Förbandsförvaltare LSS

Vi har bett Stefan Granberg att presentera sig själv:

Jag blev utnämnd till Flottiljförvaltare (OR9) 2018-12-17, och klev på befattningen som LSS Förbandsförvaltare på heltid 2019-02-01.

Jag har tjänstgjort på Uppsala garnison sedan examen på Officershögskolan 1993.

Under de första 15 åren har jag arbetat med utbildning av värnpliktiga. Jag har haft en rad olika befattningar allt från instruktör till kompanichef. Främst med inriktning mot utbildning inom markförsvar, logistik och sjukvård.

Efter genomförd stabsutbildning och utnämning till major 2008 har jag haft olika stabsbefattningar. Den befattning som på senare tid utvecklat mig mest är när jag mellan 2012 och 2016 hade befattningen som chef A5 (planering) på Expeditionary Air Staff (EAS). Det var en kaderstab som planerade och stod i beredskap att lösa uppkomna internationella insatser med flygstridskrafter. Behovet identifierades efter insatsen i Libyen. Under dessa år deltog vi i planering, utbildning, övning och beredskap med Nordic Battlegroup (NBG15) och Swedish Fighter Unit, dvs. det svenska bidraget till NATO Respons Force (NRF). Dessutom planerade vi insatsen FM01, den svenska insatsen med C-130 Herkules i MALI, dock ställdes insatsen in några dagar innan förbandet skulle åka.

Jag känner mig hedrad och ödmjuk inför uppgiften att få ha befattningen som Förbandsförvaltare på Luftstridsskolan. Luftstridsskolan är inget vanligt förband, tre krigsförband, flera skolor, utveckling av Flygvapnet, luftövervakning 24/7 och rekrytutbildning. Att hålla samman detta är en utmaning, men det är en utmaning som vi på LSS med glädje åtar oss.

Måste vi flytta från Gula villan?

Från garnisonsledningen har kamratföreningen fått propåer om att Gula villan kan komma att användas för andra ändamål än att hysa kamratföreningens museigrupp och verksamheten runt skötseln av museet samt de populära tisdagsträffarna. Flytten av flygstaben till Ärna väntas innebära en ökad tillströmning av besökare till garnisonsområdet och att Gula villan i framtiden blir Besöksreception.

Garnisonschefen har ställt frågan till vår styrelse om vi kan tänka oss att flytta till de röda byggnaderna som utgörs av de gamla byggnaderna i Bärbygdgården. Och att byggnaderna skulle rustas upp i nödvändig omfattning. Därefter ska Gula villan byggas om med laglig ventilationsanläggning för att personal ska kunna tjänstgöra utan att ta skada av dålig arbetsmiljö såsom mögel och annat. Den tidigare personal ur Säkerhetsavdelningen vid F 16, som hade sin dagliga gär-

ning i villan uppvisade flera symptom på sjukdom skapad av den dåliga ventilationen.

Arbetsgrupp tillsatt.

Styrelsen har tillsatt en arbetsgrupp bestående av Lars Lundin, Sven Norling, Ove Jansson och Ingemar Nilsson. Gruppen har svarat med en uppmätning av nuvarande lokaler och de erbjudna lokalerna för att kunna svara på garnisonschefens fråga; - Får ni plats, och vad behöver göras i byggnaderna för att driva verksamheten från Bärbygdgården byggnader?

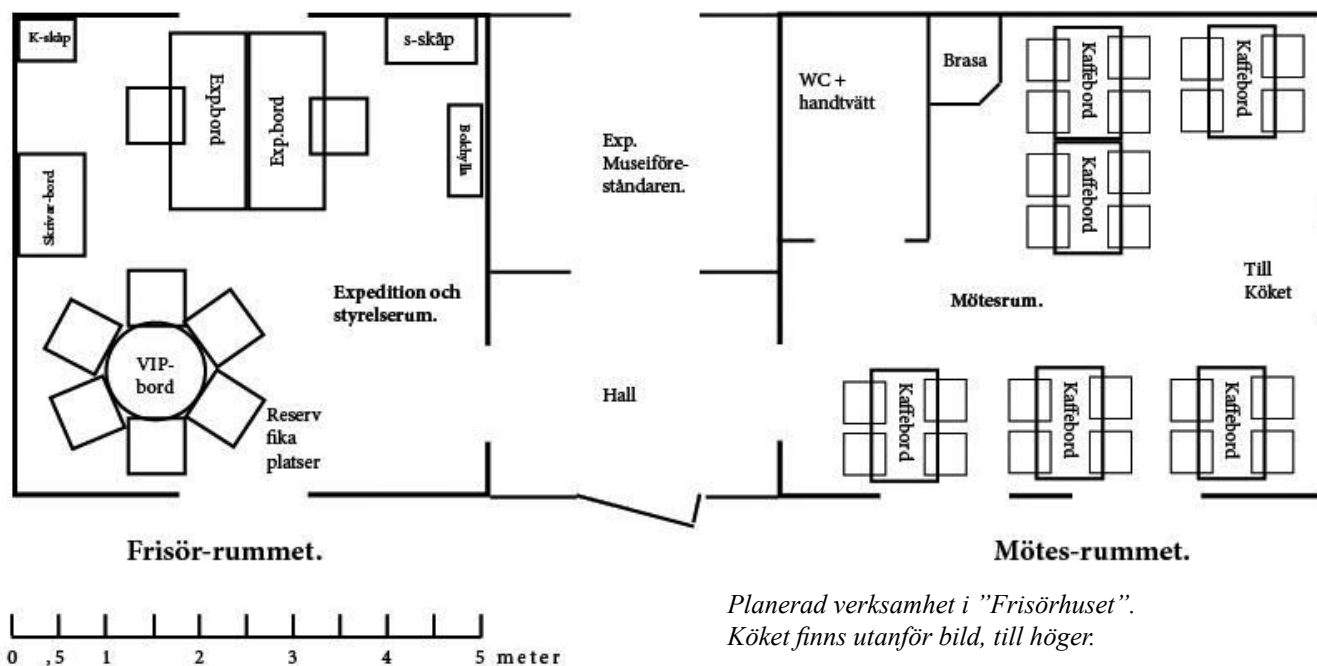
PAR-huset har vi redan.

I det så kallade PAR-huset finns sedan länge vårt museibibliotek med omfattande bok- och dokumentsamlingar. Till övervåningen i PAR-huset kan vi flytta vår sändarstation från Gula villans övervåning och fortsätta vår radioamatörkontakt med hela världen.

Det aktuella området med byggnader som berörs av en eventuell flyttning.

FLYTTNING FRÅN GULA VILLAN ?

Planerad verksamhet i "Frisörhuset".
Köket finns utanför bild, till höger.

Tisdagsverksamheten till "Frisörhuset".

Frisörhuset kan hysa det mesta av våra tisdagsaktiviteter med fika-rum, föreningsexpedition, expedition för museiförestandaren och utrymme för möten med begränsat antal deltagare. Här finns även toalett och möjligheter för handtvätt.

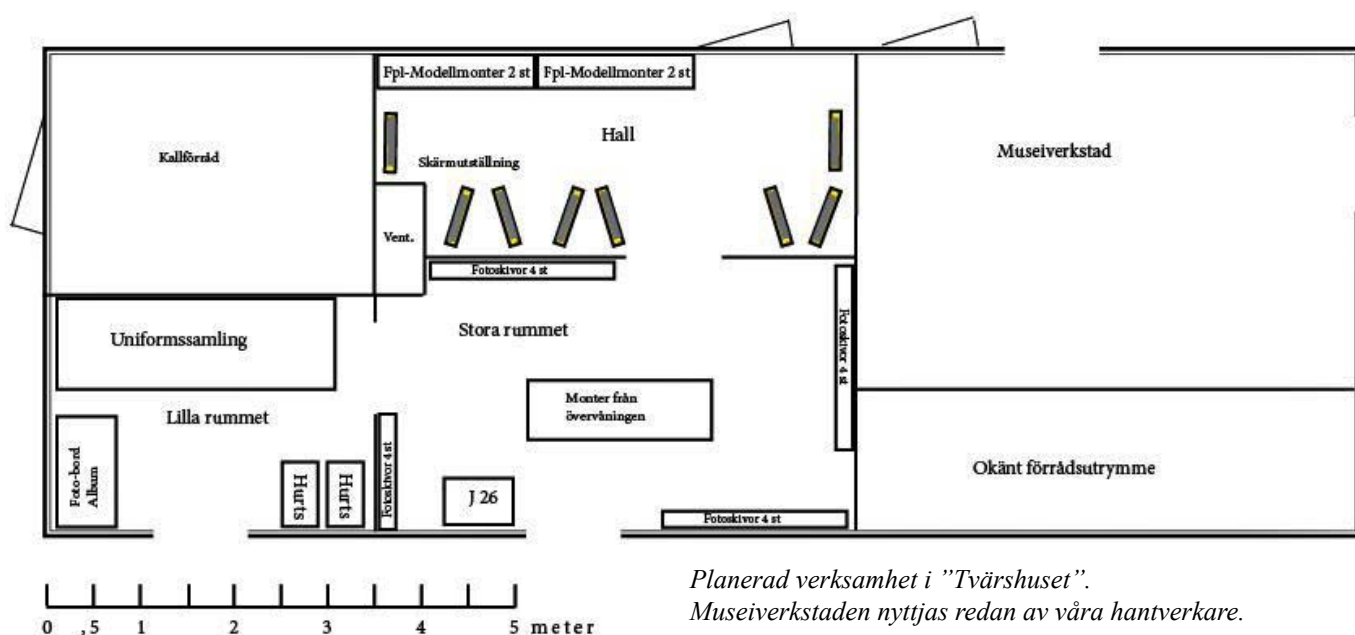
Golv- och väggytor i "Frisörhuset" måste renoveras liksom att vattenburen värma återinstalleras efter en tidigare vattenskada.

Utställningarna i Gula villan till "Tvärshuset".

Utspritt i Gula villan finns flera utställningsmontrar, skärmar och textplattor samt uniformsamling och flygsimulatorer. Allt detta, utom flygsimulatorerna, flyttas till "Tvärshuset" med möblering enligt nedanstående skiss.

I "Tvärshuset" finns fungerande värme men tak- och väggytorna behöver en upprustning. Ytterdörren måste bytas.

De två flygsimulatorerna flyttas till "Varma rummet" i museibyggnadens övervåning. Detta kommer att underlätta vid organiserade besök eftersom besökare inte behöver kämpa i trappor så många gånger som nu.

Planerad verksamhet i "Tvärshuset".
Museiverkstaden nyttjas redan av våra hantverkare.

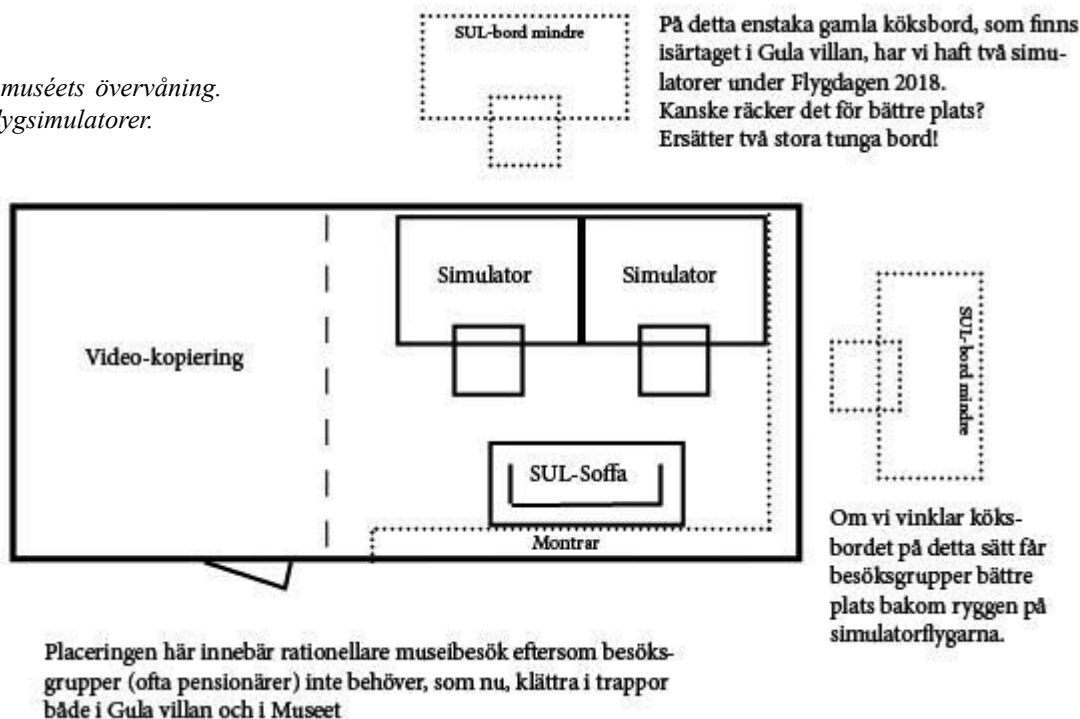
*Underligt, först när du frågar någon annan
efter råd ser du själv vad som är rätt.*

Selma Lagerlöf

Ärna-bladet

FLYTTNING FRÅN GULA VILLAN ?

*"Varma rummet" i muséets övervåning.
Hit flyttas våra två flygsimulatorer.*

Kvarvarande att ta ställning till.

I nuvarande styrelserummet i Gula villan finns en fin terrängmodell över Ärna. Vi behöver mäta höjden och finna en ny placering. I styrelserummet finns även den tidigare chefsmöbeln från F 20. Denna stora fina möbel får dessvärre inte plats någonstans.

I Gula villans källare finns både foto- och filmsamlingar liksom en massa inramade fotografier från flygets första veterantid. Om dessa samlingar måste flyttas därifrån krävs omfattande utrensningar av materielen.

Ingemar Nilsson

I "Frisörhusets" blivande fikarum behöver vi ha ljusare färg på väggarna. Brasan är inte godkänd för eldning, men det kan fixas med en elektronisk brasa.

Foto: Ingemar Nilsson

"Tvärshuset" till vänster och "Frisörhuset" till höger är centralt beläget inom garnisonen.

Soldathemmet i Uppsala

När redaktören fortfarande var en ung gosse i kortbyxor, tillbringades mycket tid efter skolan att fara fram på cykel i Stadskogen och i Kronparken uppe vid Polacksbacken.

Jag hade en klasskamrat vars far jobbade på Upplands Regemente och var chef för skjutbaneverksamheten vid Grindstugan. En spännande tillvaro bland infanteribasarna var det och tanken att på något sätt jobba inom försvaret fastnade mer än en gång.

I området vid Grindstugan, bakom dåvarande Shellmacken, fanns det dåvarande Soldathemmet som drevs i kyrkans regi. Jag tyckte redan då att Soldathemmet var beläget alldeles för långt bort i skogen från regementets kaserner på I 8 eller AUS. Avståndet borde vara en broms för enkel närvaro av de värnpliktiga soldaterna tänkte vi. Som smågrabbar – utanför försvaret – fanns ingen möjlighet att komma in och titta även om det lockade att få titta på de sällskapsspel som vi visste fanns där inne.

Nutid.

Det moderna Soldathemmet i Uppsala är en mötesplats som är centralt belägen i nedre våningen av matsalsinrättningen på Uppsala Garnison.

Svenska Soldathemsförbundet är en ideell organisation som erbjuder stöd till soldater, veteraner och deras anhöriga. Samtalsstöd för enskild, par eller familj via dygnet-runt-öppen telefon, samt relationskurser för förbättrad kommunikation och parkänsla. Soldathemspersonal medverkar också vid informations- och veteranträffar och alla soldathem runt om i landet har ett varierat utbud av aktiviteter, föreläsningar och träffar.

Soldatens "vardagsrum".

Det finns för närvarande 19 soldathem runt om i Sverige. Till Soldathemmet är alla välkomna; rekryter, anställda, anhöriga, veteraner och andra som vill ta del av det goda hemmet. Soldathemmet brukar beskrivas som ditt andra "vardagsrum" där du kan koppla av i en trivsamt miljö.

Soldathemmet i Uppsala drivs av Uppsala Soldathemsförening som är en ideell, ekumenisk förening med kristen värdegrund. Soldathemmet är på olika sätt engagerad i det psykosociala stödet för soldater, veteraner och anhöriga. Lokalt samarbetar vi med garnisonens anhörig- och veteran-samordnare, Ärna Kamrat- och Veteranförening samt militärpastorn.

Stödsamtal.

Personalen på Soldathemmet har tystnadsplikt. Hjälp kan även fås för att förmedla kontakt till militärpastorn och andra samtalspartners.

*När man förlåter oförrätter,
ska man också glömma dem.
Drottning Kristina*

*Soldathemsföreståndaren Johan Norum, här till höger, kan nås på telefon 018-196042 eller 070-552 31 43.
e-post: uppsala@soldathem.org*

Soldathemmet är öppet:

Måndag - Torsdag kl 09.30 - 22.00

Fredag kl 09.30 - 14.30

Bibliotek

Här finns främst skönlitteratur men även en del facklitteratur för utlåning. Dagstidningar och ett stort utbud av tidsskrifter finns också att läsa.

Biljard.

I soldathemmet kan du spela biljard, fotbollsspel, dart, air-hockey och olika sällskapsspel.

Cyklar/Sportutrustning.

Du kan låna klassiska militärcyklar om Du vill ta en cykeltur. Det finns även sportutrustning att låna; bollar, brännbollsträn, tennisracketar, frisbees mm. I närområdet finns idrottshall, beachvolleybollplan, fotbollsplan, tennisplan, frisbeegolf och frisbeegolfbana.

Fritidskurser.

Det anordnas bland annat jägarkurs och dykkurs för intresserade.

Försäljning.

Soldathemsföreståndaren säljer flygvapnets profilprodukter. Du kan bland annat köpa huvtröjor, T-shirts, kepsar, klockor och många andra fina produkter till bra priser.

Musik.

På Soldathemmet finns ett antal gitarrer och ett piano att spela på. Ett musikrum med komplett utrustning finns också tillgängligt för de som vill "jamma" livemusik.

Tv, film och Tv-spel.

Det finns möjlighet att se på Tv, ett brett kanalutbud med bland annat sport och film. Du kan också låna filmer som du ser på någon av de stora Tv-skärmarna. Är du sugen på Tv-spel så finns X-box One och Playstation 3. För den nostalgiske finns Nintendo 64 och Gamecube.

NATIONELL Stödtelefon - 070-570 99 91

Telefonrådgivning

Till Soldathemsförbundets stödtelefon kan du ringa oavsett om du behöver prata med någon utomstående för att få hjälp att sortera dina tankar, eller om du är i behov av professionell hjälp.

Att familjer, relationer och den enskilde påverkas vid utlandstjänst är vanligt. Ibland kan man behöva ta hjälp av någon utomstående för att kunna gå vidare. Soldat, veteran eller anhörig – gäller det dig själv, din relation eller annan familjemedlem – alla är välkomna att ta kontakt med oss. Vi kan hjälpa er vidare och förmedlar kontakt till professionella terapeuter, psykologer, familjerådgivare eller andra samtalsstödare. Vårt stöd är kostnadsfritt.

Svenska Soldathemsförbundets stödtelefon 070-570 99 91.

Du kan även skriva några rader till oss via info@soldathem.org Vi har tystnadsplikt!

FAMILJESTÖD, FAMILJE- OCH PARRÅDGIVNING

Det är helt normalt att såväl den enskilda individen som relationerna med familj och närstående påverkas då en familjemedlem gör tjänst långt hemifrån under kortare eller längre perioder. Ibland kan man behöva ta hjälp av någon utomstående för att kunna gå vidare. Oavsett om problemen berör dig själv, din relation med din partner eller med annan familjemedlem, eller med att något barn i familjen inte mår bra, kan du ta kontakt med oss. Vi förmedlar till professionella terapeuter, psykologer, familjerådgivare eller andra samtalsstödare när det finns behov för detta.

Alla anhöriga är välkomna att ta kontakt med oss! Det spelar ingen roll om du är förälder, partner, barn, syskon eller nära vän!

Du som veteran är också välkommen att höra av dig till oss!

Skriv ett mail till oss, eller ring vår jourtelefon:

070-570 9991

Veterankort.

För dig som gjort utlandstjänst eller varit anställd i Försvarsmakten, finns det möjlighet att ansöka om ett veterankort. Man ansöker via "Mitt Försvarsmakten".

Ansökan hittar du på den här adressen:

<http://www.forsvarsmakten.se/sv/anhoriga-och-veteraner/for-veteraner/veterankort/>

Syftet med veterankortet är att man behåller kontakten med Försvarsmakten även efter tjänstgöring, och att man blir inbjuden till aktiviteter och träffar som de lokala veteransamordnarna håller i. Utöver detta fungerar veterankortet som ett förmånskort i samarbete med olika företag. Dessa erbjudanden och rabatter presenteras på veterankort.se, en sida som initierats av Försvarsmakten, men som förvaltas och administreras av Svenska Soldathemsförbundet.

Läs mer om veterankortet: www.veterankort.se

För mer information – maila till: info@veterankort.se

Soldathemmen runt om i landet står varje dag öppna för veteraner!

Hit kan man komma för att ta en fika, en pratstund eller varför inte delta i utbudet av aktiviteter och föreläsningar? Håll utkik i kalendarier här på sidan för att se vad som händer på just din ort. På många soldathem erbjuds veteraner fika till specialpris! Fråga personalen. (Mot uppvisande av veterankort.)

Veteraner har 10% rabatt vid köp i soldathemmets shop.

IN-passering till Uppsala garnison.

Garnisonens tillträdesbestämmelser gäller alla. Även Veteraner. Enstaka besök - max 5 st - kan tas in av soldathemsföreståndaren som är godkänd Besöksmottagare. För mer än 5 besökare gäller anmälan en vecka i förväg till soldathemsföreståndaren så att en besökslista kan upprättas för vakter och säk-avdelningen.

Soldathemsförbundets stödtelefon:

Hit kan du ringa om du känner att du behöver prata om något som känns svårt att hantera, eller svårt att prata med familj och vänner om. Vi förmedlar till professionellt stöd. Stödtelefonen är alltid bemannad, och nås på: 070-570 99 91

Om Soldathemsförbundet.

Svenska Soldathemsförbundet är en ideell organisation som erbjuder stöd till soldater, veteraner och deras anhöriga. Samtalsstöd för enskild, par eller familj via vår dygnet-runt-öppna telefon, samt relationskurser för förbättrad kommunikation och parkänsla. Vi medverkar också vid informations- och veteranträffar och våra soldathem runt om i landet har ett varierat utbud av aktiviteter, föreläsningar och träffar.

Soldathemsförbundets professionella stöd är utformat med hänsyn till de förändrade livsvillkor som möter både soldatens och dennes familj vid internationell insats eller långa övningsperioder. Oavsett om du är veteran eller anhörig – behöver Du någon som lyssnar och ger professionellt stöd, är du välkommen ringa vår jourtelefon. Vi erbjuder rådgivning för par, enskilda och familjer över hela landet. Det psykosociala stödet är evidensbaserat och kvalitetssäkras kontinuerligt

Soldathemsförbundets Familje- och veteranstöd är ett centralt åtagande som äger rum genom avtal med Försvarsmakten. På lokal nivå erbjuder våra soldathem träffplatser nära dig. Där arrangeras aktiviteter och träffar för soldater, veteraner och anhöriga. Det ges också möjlighet att knyta kontakt med andra i en liknande situation.

Vi erbjuder även PREP-kurser för er som vill stärka parrelationen. Kursen innehåller olika teman, och ger er värdefull egentid att prata om vad som är viktigt för just Er. Kursen är viktig för alla er som vill få verktyg för förbättrad kommunikation och kan med fördel genomföras i samband med internationell insats.

Vi verkar för nordiskt samarbete och internationella kontakter.

Vårt kansli ligger i Stockholm vid korsningen Erstagatan, Folkungagatan, besöksadress Folkungagatan 129. Välkommen!

***En vis man ger inte de rätta svaren,
han ställer de rätta frågorna.***

Claude Lévi-Strauss

*Svenskt Soldathem från farfars tid.
Visst luktar det vadmal!?*

***Artikeln sammanställd av Ingemar Nilsson med
stöd av text och bilder från Soldatförbundets
hemsida.***

Vad händer med:

F 16 Minnesmedalj?

Upplands flygflottilj, F 16, lades ned genom politiskt beslut den sista december 2003.

Det togs fram en minnesmedalj för F 16 på liknade sätt som för övriga förband som nedlagts. Alla anställda som tjänstgjort de sista två åren tilldelades medaljen.

I skrivande stund talas det från försvarsberedningen i termer om att F 16 skulle återuppstå genom omstrukturering av Luftstridsskolan, LSS, till en flygflottilj och förses med JAS 39 Gripen av versionen C.

Vi håller tummarna för att det blir så och förstår att flygvapnet och LSS kommer att klara den uppgiften galant eftersom all infrastruktur och kunskande finns kvar på Ärna. Förslaget kan realiseras redan 2025, enligt riksdagsledamoten Michael Oscarsson (KD) som sitter med i försvarsutskottet.

*Minnesmedalj för ett nedlagt förband som inte är nedlagt?
eller*

Minnesmedalj för ett förband som återuppstår?

Frågan är delikat och har ställts inom Högkvarteret men har hittills inte fått något svar.

En av tänkbara åtgärder har varit att alla minnesmedaljer skall upphöra och bli ogiltiga. Det torde innebära att de som fortfarande är i tjänst inom Försvarsmakten inte skulle få bära sina, till minnesmedaljerna tillhörande, släpsspännen på sina uniformer.

Men vad händer med de minnesmedaljer som tilldelats oss som slutat eller varit civila befattningshavare?

Lämna tillbaka min medalj??

Aldrig!

Det kommer inte att ske!

Ingemar Nilsson

**Snapsvisa för dom som
”int’ begrip nåt”, om
digitala styrsystem!**

Titel: JAS:en

Melodi: När månen vandrar

**Och JAS:en styrde mot Västerbron
men styrsystemet var trasigt.
Piloten ut sköt sig med kanon
för planet vingla’ så knasigt.
Han ville uppåt, han ville mer
men JAS:en svar’te: Jag vill ju ner!
Vill inte flaxa så här nå’t mer.**

Lars Wilderäng har skrivit två mycket spännande böcker om en väpnad konflikt där Sverige och snart stora delar av Västvärlden är inblandade mot Ryssland. Sverige lurats att kraftsamla på Gotland och större delen av vårt numerärt svaga försvar finns på ön när konflikten visar sin styrka på Falsterbonäset och runt flygplatsen i Kalmar liksom med roboherravälde över södra Östersjön från ryska marinstridskrafter. Även Göteborgs hamn blockeras liksom andra hamnar som snabbmineras av ryska fartyg och ubåtar.

Vi får följa både enskilda svenska företrädare i olika befälsgrader och verksamheter i staber, stridsvagnar och stridsflygplan. Regeringens företrädare schabblar bort Försvarsmaktens strävan att försvara landet genom att förhålla beslut om beredskapshöjningar som påverkar inkallelse av förstärkningar.

Ryssland ger sig på baltiska staterna och Iran samt faller kärnvapen mot försvarshögkvarter i USA för att hindra USA att komma till Sveriges hjälp. Vi får följa Spetsnaz-agenter i deras planläggning och genomförande av sabotage i Sverige mot olika installationer och personal. Riktigt otäckt!!

Ryssland faller från kryssningsrobotar kärnladdningar mot Ärna-basens berghangarer och en anläggning i Bålsta samt lyckas få in en kärnladdning via en öppen port i Musköberget som blåser ut allt levande inne i marinens ”skydda-

de” varvsutrymmen. Även Ledningsregementet i Enköping får ta emot kärnladdningar liksom civilförsvarets tillfälliga central i Munin inne i Uppsala.

Avfytrade kärnladdningar förstör med elektromagnetisk puls alla möjligheter att kommunicera via förstörda data och telefonsystem. Moderna betalningsmedel slås ut och endast den som har en personlig god relation med sin livsmedels-handlare kan få mat på kredit. Övriga blir utan och här klargörs betydelsen av förberedelser med upplagda personliga matförråd och förberedda skyddsrum.

Den första boken ”Höstsol” handlar om konfliktens start och fördjupning. I uppföljaren ”Höstregn” berörs på ett initierat sätt hur krigslyckan vänder för ryssarna och hur den övriga världen slutligen löser konflikten på ett bestående sätt. Men om detta ska vi inte avslöja något här och nu.

Böckerna är skrivna som en spännande thriller som inte får sin upplösning förrän i ”Höstregn”. Böckerna måste ses som en varning. Sverige har hittills agerat mycket aningslöst med tanke på vårt militärgeografiska läge. Det politiska spelet här är obehagligt verklighetstroget.

Ingemar Nilsson

*Min bästa vän är den som
tar fram det bästa ur mig.
Henry Ford*

Tekniska jobbet med de första J 35A-simulatorerna

1962 fick flygvapnet sina första moderna flygsimulatorer och de ställdes upp på F 16 i Uppsala 1962. F 16 hade fått uppgiften Centraliserad Typinflygning (TIS 35) för alla elever som kom från Flygskolan i Ljungbyhed och skulle vidare in i 35-systemet.

1962 var jag chef för flygteleverkstaden på F 16 men hade redan från 1960 upplevt att det satt sex chefspersoner - för kommande simulatoravdelningar vid F 16, F 13, F 18 och CVA i Arboga - på televerkstadens övervåning och planerade utbildning för sig själva i USA och att sedan vara lärare på svensk utbildning för egen personal.

Anställning som simulatoringenjör.

1964 blev jag anställd på F 16 simulatoravdelning och fann mig väl tillrätta i en högteknologi kopplad till flygverksamhet på ett annat sätt än vid en instängd flygverkstad. Som gammal modellflygare hade jag lätt för att förstå de aerodynamiska uträkningarna i simulatorns operationsförstärkare och servon.

De sju första simulatorerna hade analog likströmsberäkning (+/- 50 volt) där signalerna gick via potentiometrar som efter en tid blev "brusiga" och förvanskade signalernas likströmsnivåer. Botemedlet var att plocka isär och tvätta ren potentiometerbanan med 96%-ig sprit. Att komma på vilken potentiometer i vilket system som var "brusig" var ett grannliga jobb eftersom brusigheten inte alltid syntes när man mätte med ett oscilloskop.

Invigning 1962 av flygvapnets första Drakensimulator, SUL 101, på F 16 i Uppsala.

I kabinen fäلتflygare Sven-Olov "Masen" Eriksson och som instruktör sitter överstelöjtnant Pelle Haglind som var flygstabens handläggare av alla operativa simulatorfrågor.

Foto: Nils Andersson, F 16

Att lära sig flyga var viktigt!

I de analoga simulatorerna måste teknikern vara en god flygare och kunna genomföra en stigning till 14.000 meters höjd med perfekt farthållning 850 km/h – Mach 0.9. Under tiden som en kollega klockade tiden som det tog att nå maxhöjden och på vilket avstånd från startpunkten som detta skedde. Sedan fick man bedöma om man skulle leta efter brus i Dragkraftssimuleringen eller Luftmotståndsimuleringen, och fortsätta felsökningen där.

När vi senare fick simulatorer med digital beräkning så var den mycket exaktare och det fanns inget större behov av att kontrollera beräkningarna med krångliga kontrollflygningar på samma sätt som under den analoga tiden. Rätt utförd mjukvara kontrollerar sig själv!

Dåliga amerikanska föreskrifter.

Det fanns många justeringar för tidsfördröjningar och simulerade ljudnivåer men i de amerikanska tekniska anvisningarna för justeringar fanns oftast rådet: - Justera till lämpligt värde!(!?).

Flygning på riktigt ökade kunskapen.

På F 16 hade vi skolverversionen av Draken, SK 35C. De flesta av simulatorteknikerna som ville fick ett flygpass i baksits för att man skulle kunna förstå verkligheten bakom det vi och våra simulatorer ville uppnå. Jag fick tilldelat mig två flygpass och märkte direkt att det saknades ljud från nöd-effekttaggregatet som fälldes ut vid vissa tekniska fel på flygplanet samt att ett starkt ljud från jetmotorns luftavtappningsventil inte var simulerat till rätt ljudnivå. Kraften hos detta ljud med tillhörande vibrationer var individuellt på flygplanindividerna. Inte heller var styrautomaten tillräckligt attitydnoggrann i styrfunktionen utan att larma för HÖJDTRIMFEL, med risk för urkopplingsryck vid urkoppling av styrautomaten.

Jag införde modifieringar för detta och var inte sen med att tala om det för chefen för flygheten, övlt Börje Fritjofsson. Han svarade; - vi sätter upp dig på en stående flygtjänst-order så kan du fortsätta åka baksits som "Passagerare med tjänsteupdrag"! Det varade i 15 år!

Farlig överljudsövning.

Jag blev flera gånger imponerad över noggrannheten i simuleringarna. Vi hade en TIS-övning i verkligheten med eleverna som var mycket tuff. Det gällde Överljudshalvroll från 11.000 meters höjd med ingångsfart Mach=1.1 och fullgas med tänd EBK under hela halvrollen. Farten skulle hållas nere genom hög G-belastning så att inte farten ökade till de

Fälthögare Lars Bergman och redaktören efter ett pass med "Petter 86".

livsfarliga värden där hydraulkrafterna i rodrin inte räckte på luftkrafterna (sk. roderstall). Sådant slutade vanligen i marken med dödligt haveri.

Flygläraren i framsits visade hur det skulle gå till. Vänd flygplanet på rygg och ta styrspaken fullt i magen. När farten backar genom Mach=0.92 "sätter sig" flygplanet och tenderar att ställa in i superstall. Detta måste omedelbart bemötas med styrspaksutslag längst fram mot instrumentpanelen och sedan öka belastningen igen för att fortsätta bromsa farten till bästa svängfart 650 km/h i botten av halvrollen.

Sen var det min tur att flyga från baksitsen. Jag steg igen till rätt höjd och intog överljudsfart samt genomförde halvrollen. Svårt, men jag lyckades och fick beröm från framsitsen. Direkt infann sig tanken: - Undrar om detta är simulerat i vår simulator?

Imponerad av simuleringsnivån.

Jag satte mig i simulatortornet direkt efter flygningen och gjorde övningen igen. Det stämde perfekt med kravet att sätta styrspaken i "brädan" vid passage av Mach=0.92. Då blev jag imponerad!!

Övningen togs senare bort ur TIS-programet.

Den ansågs helt enkelt för farlig att öva.

Servot "eyelid elastic".

Det fanns i simuleringarna beräkningar som aldrig syntes för piloterna men som ändå ingick som delar i slutresultatet. I motorskåpssimuleringen fanns ett servo med påkopplade potentiometrar som tog hänsyn till hur mycket motorens utloppskon fjädrade - och därmed dragkraften förändrades - med hänsyn till motortemperatur och omgivande atmosfäriska förhållanden. Servots resultat märktes aldrig av piloten, som en acceleration eller retardation, på den grovt graderade fartmätaren, men det fanns med i slutberäkningarna.

Ingemar Nilsson

Simulatoringenjör 1964-2003 vid F 16

*Inta fart Mach=1.1 på
11.000 meters höjd.*

*Lägg flygplanet på rygg
och öka belastningen
mycket kraftigt.*

*Vid fart Mach=0.92,
styrspaken fullt framåt.*

*Öka belastningen och sträva efter
bästa svängfart 650 km/h i
botten av halvrollen.*

ÖVNINGSPROFIL.
*Överljudshalvroll från
11.000 meters höjd.*

Skärmlippverktyget i Windows - användbart Tillbehör!

Flera gånger har jag tipsat bekanta som jobbat med Windows-datorer om hjälpmedlet "Skärmlippverktyget" och mötts av svaret; - Vå bra!

Så riggar Du hjälpmedlet:

Under Kontrollpanelens Alla program/Tillbehör finns "Skärmlippverktyget" vars ikon Du enkelt kan dra ut och lägga i verktygsfältet som vanligen finns längst ned på datorskärmen.

Sedan kan du använda det till att:

Spara bilder, från nätet eller från ett program, som Du tagit fram på skärmen men som Du av någon anledning vill spara för eftervärlden. Jag har använt det många gånger för publicering i Ärna-bladet. Bildkvaliteten är mycket bra.

Med den tekniken har jag kunnat ta fram bilder ur mitt flygsimulatorprogram då jag inte haft andra passande bilder för att visa ett historiskt flygplan i rätt miljö till någon artikel.

Här vill jag varna för att använda bilder från nätet hur som helst, utan att ta hänsyn till den som har bildrätten till bilden Du spar. För publicering måste den som har bildrätten tillfrågas om eventuell ersättning. Överträdelse brukar kosta stora skadestånd!

Ett annat användningsområde....

..är om Du vill spara inställda värden i en dialogruta för ex.vis dina e-postinställningar.

Istället för att skriva ned uppgifterna på ett papper och kanske missa någon viktig uppgift så tar du ett klipp från skärmen och har allt samlat i en foto-fil som Du spar på lämplig plats.

Så använder Du hjälpmedlet:

1. När Du har en bild på skärmen som Du vill spara tänker Du över vilken yta verktyget ska ta in.
2. Klicka på ikonen "Skärmlippverktyget" i verktygsfältet så kommer en transparent yta att läggas över skärmen.
3. Du håller ned vänstra musknappen och drar tills ytan täcker det Du vill spara.
4. Under Arkiv väljer Du "Spara som" och bestämmer vad Du ska döpa bilden till.
5. Efter det att Du sparat bilden kan Du snygga till den i ett bildbehandlingsprogram men det brukar inte var nödvändigt är min uppfattning.
6. Bilden sparas i filformatet .PNG (gäller Windows10) som kan användas i de flesta grafiska program men om filformatet .PNG inte passar dig så kan Du öppna filen i något program och sedan spara om den i formatet .JPEG.

Ingemar Nilsson

Kan du Sveriges viktigaste nummer?

112 Nödnummer vid fara för liv, egendom och miljö	113 13 Informationsnummer vid olyckor och kriser
114 14 Polisens nummer vid icke-akuta ärenden	1177 Sjukvårdsrådgivning på telefon

Känner du igen märket?

Vår ordförande fick ett e-postmeddelande med en fråga om någon inom kamratföreningen kände igen ett flygarmärke som avsändaren hittat när han rensat i gömmorna efter sin far.

Avsändaren, Robert Sollare, skickade en bild på märket och senare en bild på fadern STIG Helmer Andersson som gjort värnplikten på F 16 1948-49 som flygmekaniker på J 26 Mustang.

Redaktionens enda kontakt med någon från Mustang-tidens mekaniker inskränker sig till flygtekniker emeritus, Stig Westerberg. Westerberg har aldrig sett märket, som uppenbarligen är av hög klass i gjutet utförande, men minns att det under hans första tid på F 16 fanns någon tekniker som ordnade gjutningar i aluminium av Mustang-modeller som kunde sättas på en liten stapel som bordsprydnad. Det lämnades gjutsandsformar till Wolraths Järn som ombesörjde aluminiumgjutningen.

Men någon gjutning av detta märke hade han inte hört om bland de anställda mekanikerna eller sett någon bära det på en uniform. Westerbergs slutsats är att det måste vara någon inre krets av värnpliktiga som framställt det med hjälp av någon märkesfirma, ex-vis Sporrang.

Eftersom Robert Sollares pappa Stig Andersson var en framgångsrik elitidrottsman i handbollsklubben Hellas kan man ana att han själv hade "känningar" i märkesbranschen.

Men vi slussar frågan vidare till Ärna-bladets läsekrets: Har någon sett detta fina flygmärke och kan förklara dess tillkomst. Något officiellt märke från Krigsmakten, som det hette på den tiden, är det inte.

1948-1949.

Vpl. Mustangmekanikern 2220 Stig Andersson.

Foto: F 16

Hör av er till redaktionen!

Ingemar Nilsson

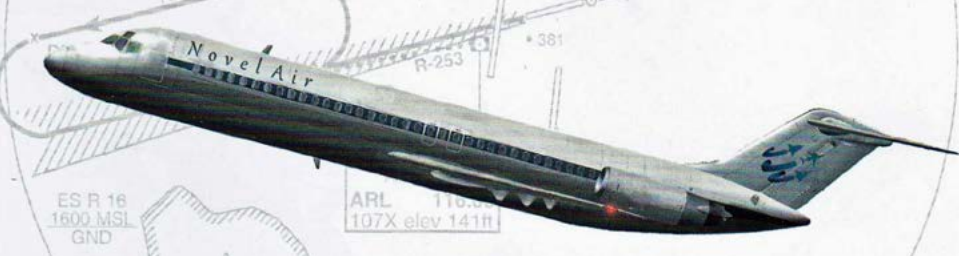

Foto:
Ingemar Nilsson

Ny flygsimulator i Gävle!

Johan Nauwelaert de Agé instruerar pilotämnet Julius Moberg inför flygpasset i AJS 37-simulatorn.

- Uppsala rakt i söder, avstånd 35!
Julius målspanar.

I Ärna-bladet nr 2-2015 hade vi ett inlägg om Flygsimulator-firman NovelAir AB i Gävle, vars ägare Johan Nauwelaert de Agé, byggt två avancerade stridsflygsimulatorer hemma i villan i norra Gävle. Kabiner till en J 35 Johan och en AJS Viggen hade försetts med attribut som vi inte sett tidigare på privata flygsimulatorer.

Här fanns både möjlighet att flyga med g-dräkt och i en förarstol som byggts upp med luftdrivna individuellt styrda kuddar som ger bra accelerationskänsla och känsla av att flyga med noll-G vid en buntrörelse. Johans visuella system som visar omvärlden är av högsta klass med många detaljer från flygplatser och bra återgivning av underliggande terräng där man klart kan igenkänna Gävle stad med hamnen. Det finns till och med fungerande visuell bild i backspeglarna och en enkilosvikt styrd av ett relä som orsakar kännbart landställsdunk vid infällning!

De två stridsflygsimulatorerna är sammankopplade så att det är möjligt att flyga rote eller att bekämpa varandra i jakt-stridssituationer.

Ny Trafikflygsimulator.

Vi hade uppsnappat att Johan byggt en tredje flygsimulator, nu som ett modernt trafikflygplan. Lars Hagman från kamratföreningen, med bakgrund som radarjaktledare, och redaktören som gammalt simulatorproffs åkte till Gävle den 3 april för att titta och prova Johans nya skapelse. Vi tog med 16-åriga pilotämnet Julius Moberg som vi tidigare haft under IFR-utbildning i Gula villans flygsimulatorer.

Vi började kvällen hos Johan med att Julius fick ett ordentligt flygpass i AJS Viggensimulatorn med full flygutrustning. Start på F 15 i Söderhamn och skarpa svängar, rollar

och loopings på väg mot Uppsala där det blev en felfri landning på Ärna bana 26.

ND-9.

Sedan flyttade vi oss till ett vindsutrymme där Johan byggt upp trafikflygsimulatorn. Den består av kasserade delar från nio olika flygplan och kan egentligen inte hänföras specifikt till en Boeing 373, Airbus 330 eller liknande. Johan kallar flygplanet ND-9. Namnet är en blandning av hans namn-initialer och nummer 9 kommer från antalet flygplan som släppt till delar.

Förarutrymmet är imponerande likt ett riktigt flygplan med rätt instrumentering, färddator FMC och riktiga förarstolar samt styrspak och trottelskonsol. Kabinmiljön är mycket autentisk. Storleksmässigt är simulatorn jämförbar med McDonnell Douglas DC9-10 med plats för 74 passagerare.

Detaljrik visulator.

Det visuella systemet är utfört i 64-bitars konfiguration vilket ger en detaljrikedom som är svårt att överträffa. Omvärldssimuleringen innehåller andra flygplan under klargöring med lastpersonal som ilar in och ut med väskor och kör med olika sorters truckar på plattan. När det är dags att backa ut flygplanet från gaten kör en truck in under nosen och en sekvens med samtalstrafik mellan kapten och markmekanikern förekommer, i rätt ordning, innan vi kan starta upp motorerna och taxa ut till startbanan, efter det att trucken försvinner bort under nosen.

Redaktören flög ett varv, på dagsljusscenen, från Arlanda bana 19R – upp mot Uppsala - och sedan in för landning via Knivsta. Lätt att känna igen Alsikeviken på Ekoln och Val-

*Om du älskar livet så kasta inte bort tiden, för livet är gjort av tid.
Benjamin Franklin*

Utbackade från Gate 20 på Arlanda Terminal 5. Vid Gate 19 ser man hur en SAS Airbus 321 lastas!

loxen. Utomordentlig flygkänsla!

Sedan fick Julius Moberg prova en mörkerflygning med start från Visby bana 03, en sväng norrut och sedan landning på Visby bana 21. Lars Hagman och jag satt i passagerarutrymmet och tittade ut i kabinfönstren som även de har en visuell bild av omvärlden – förmodligen den enda simulator i världen som har det!?

Ingemar Nilsson

Vill Du flyga?

Timpriset (60 minuter) för en simulator med instruktör är 900:-. Om man vill hyra båda stridsflygsimulatorerna är priset 800:- per simulator.

Till vanliga kunder hör företag och personer som fått en flygning i present eller julklapp. Inga förkunskaper krävs.

För bokning, pris och information.

NovelAir AB 070-6124913 info@novelair.com www.novelair.com

Julius och Johan på Visby flygplats inför ett mörkerpass.

I sidofönstren från passagerarplats kan vi fortlöpande se omvärlden, här Visby flygstation

Att leva är så häpnadsväckande att det lämnar mycket litet utrymme för andra sysselsättningar.
Emily Dickinson

Militärhistoriskt om F 16 finns nu i Sockenmuseet!

Sockenmuseet finns vid kyrkoplanen utanför kyrkan.

Företrädare för Gamla Upsala Hembygdsförening ställde i våras frågan om vi i kamratföreningen kunde hjälpa till med att förmedla den militära historien om Ärna. Och att det så småningom skulle bli en utställningsskärm i Sockenmuseet utanför Gamla Upsala kyrka.

Styrelsen svarade positivt och vi hjälpte hembygdsföreningen genom att låna ut böcker och lämna fotografier ur våra samlingar. Vi har även svarat på frågor i olika tillhörande ämnen och i slutet av augusti fanns skärmen om F 16 att ses i museet.

Redaktören åkte till museet och fann många intressanta uppgifter som har anknytning till Ärna och gårdarna i Björk-

by. Bland annat fann vi den spännande historien om Erik Åhlberg och Jonas Offrell. Historien som återges på nästföljande sida.

Utställningsskärmen.

Den av hembygdsföreningens sammanställda utställningsskärmen innehåller tre huvuddelar.

1. Upplands ryttare.

Här får man en bredare kunskap om vilken roll och i vilket organisatoriskt sammanhang Dragonen i "vårt eget" Dragontorp verkade.

2. Hemvärnet i Gamla Uppsala.

Ett hemvärn som har haft kuppforsvarsuppgifter i norra delen av flygbasen vid Ärna.

3. Upplands flygflottilj - F 16.

Historien om F 16 berättas och bilder på alla flygplan som tillhört F 16 visas.

F 20 och den omfattande flotta av flygplan som är knutna till F 20 har dessvärre inte fått plats.

Fortsatt historiespridning om F 16, F 20 och LSS.

Den 17 oktober höll redaktören ett föredrag för Gamla Uppsala hembygdsförening. Ett nytt bildspel hade tagits fram som i stort sett följer den text och bilder som finns i vårt Jubileumsnummer av Ärna-bladet som togs fram till vårt 50-årsjubileum vid flygdagen 2018.

Ingemar Nilsson

Erik Åhlberg 1700 - 1765.

Erik Åhlberg föddes år 1700 på gården Björkby, Gamla Uppsala socken. 1718 antogs han som ryttare i Hans Majestätets Livregemente. Samma år deltog han en kort tid i strider mot Norge men hemförlovades vid Karl XII död den 30 november samma år.

Han var i fredstid anställd på Kiplingebergs gård och där uppstod ett förhållande med gårdsägarens dotter som resulterade i att hon 1726 blev havande och födde en dotter. För detta förhållande dömdes Erik att böta en summa pengar och 14 dagars fängelse på vatten och bröd och därefter utvisas ur riket.

Efter strafftiden 1727 blev han anställd vid Royal Allemand, ett Franskt kavalleriregemente stationerat i norra Frankrike. Regimentet deltog i Polska tronföljdskriget 1733-1738 och Österrikiska tronföljdskriget 1738-1748.

Fransk kaptän.

Erik befordrades 1747 till kompanichef med kaptens grad.

Han pensionerades 1756 och bosatte sig i staden Bouxwiller. För sina tjänster inom Franska armén blev Erik 1763 dubbad till riddare.

1765 avled han efter en kort tids sjukdom. Hans släktingar och Gamla Uppsala Församling fick arva hans tillgångar.

Församlingen fonderade sitt arv och avkastningen användes till socknens skolundervisning.

(Texten hämtad från Gamla Uppsalas sockenmuseum.)

Jonas Offrell 1805 – 1863

Komministern som gjorde revolverar och golvur.

Jonas Offrell föddes i Undersvik, han var bondson och yngst av fyra syskon. Denne Jonas Offrell var ett tekniskt snille och egentligen mera intresserad av olika tekniska konstruktioner än att förmedla det kristna budskapet. Det sades om honom att han ägnade mer tid och tankar åt sina uppfinningar än åt sin prästerliga roll.

År 1826 började Offrell studera teologi vid Uppsala Universitet.

Efter sin prästvigning hade han tjänst som komminister på ett antal orter. 1835 fick han tjänst som kapellpredikant vid Högbro bruk. Där kunde han genom lån sätta upp en egen verkstad för att kunna utveckla sina uppfinningar.

Där utvecklade han sin idé om ett skjutvapen med roterande magasin. Idén var inte ny och ett antal år innan Offrells konstruktion hade liknande revolverar konstruerats av amerikanerna John Cochran och Samuel Colt. Alla erhöill patent på sina respektive uppfinningar.

Offrells patentansökan beviljades år 1841.

Präst i Gamla Uppsala.

Under åren 1847 fram till sin död 1863 tjänstgjorde Offrell som komminister i Gamla Uppsala. Under denna tid ville han få den svenska försvarsmakten att investera i revolverkonstruktionen, vilket misslyckades. Han fortsatte dock att arbeta med sina uppfinningar och förutom vapen tillverkade han också ur. Ett av dessa ur finns nu i församlingshemmet, Kaplansgården. För att kunna provskjuta sina vapen anlade han en provskjutbana inte så långt från prästgården.

År 1863 strax före sin död gick Offrell i personlig konkurs på grund av sina skulder. Han begravdes på kredit och fick ingen egen grav utan begravdes i samma grav som sin gamla lärare Samuel Ödman på kyrkogården i Gamla Uppsala.

(Texten hämtad från Gamla Uppsala sockenmuseum)

Revolverkonstruktioner av Jonas Offrell.

Vissa slag kan behöva utkämpas
mer än en gång för att vinnas.

Margaret Thatcher

Tågbuller.

Damen klagade på att hela huset skakade när tågen gick förbi. Hyresvärden trodde henne inte men gick upp i lägenheten och kollade.

- Du får lägga dig i sängen och känna efter själv, sa damen. Hyresvärden kröp ner i sängen men efter en stund kom mannen hem.
- Vad i helvete har ni för er här?????, sa mannen. Hyresvärden svarade nervöst:
- Du tror mig väl inte, men jag väntar på tåget.

På krogen.

- Jag vill tala med kocken!
- Varför det?
- Jag är limfabrikant och skulle vilja ha receptet på såsen

Artig pojke.

En liten pojke hjälpte en nunna över gatan:

- Tack då mycket, sa nunnan, det var mycket snällt av dig min gosse.
- Äsh, det var väl så lite så. Man måste väl hjälpa alla läderlappens tanter.

Värdegrund?

En gammal dam på lyxkryssning stod vid kryssningsfartygets reling och höll krampaktigt om sin hatt så att den inte skulle blåsa iväg i vinden. En äldre gentleman gick emot henne och sa:

- Ursäkta mig, men vinden får er klänning att blåsa upp!
- Ja, jag vet, sa den äldre damen. Men jag behöver båda händerna för att hålla hatten på plats.

Mannen som generat tittade bort när vinden tog tag i kvinnans klänning, sa:

- Men ni måste förstå att ni visar alla era mest intima kroppsdelar.

Kvinnan tittade ner och lutade sig sedan fram mot mannen och sa:

- Min herre, allt ni kan se där nere är 85 år gammalt. Hatten köpte jag däremot igår!

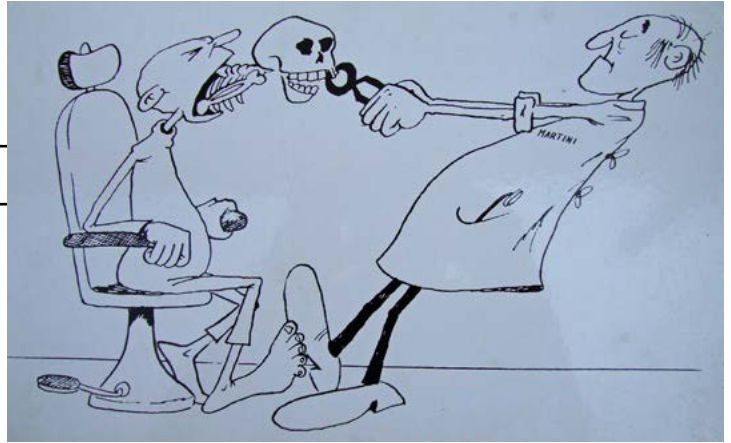
Rekrytering?

- Två stora företag är ute efter mig, sa yngste försäljare till chefen, som för att få honom att stanna genast höjde månadslönen med femhundra kronor.
- Nu när vi är överens om att du stannar här kan du väl tala om vilka företag det är, sa chefen.
- Javisst, televerket och elverket!

I tingsrätten.

Domaren:

- Varför knuffade ni er svärmor utför den branta trappan? Den anklagade mannen:
- Jag ville bara se om Draken kunde flyga

Hos Tandläkaren.

Patienten till tandläkaren;

- Jag går hellre till BB och föder barn än att gå till tandläkaren.
- Syster, ändra stolläget åt patienten, hon ska nämligen föda.

?

- Er kära hustru har en stämman som mjuk sammet.
- Säg bara inte det högt, för då vill hon ha en klänning som passar till stämman.

??

Erik stod och blåste i en alkotest. Mats stirrade storögt på den lilla apparaten och undrade:

- Vad är det där för grej?
- Det är en sån som talar om när man druckit för mycket.
- Jasså, en sådan har jag varit gift med i tjugofem år.

???

Gösta tar med sig sin 6-åriga son på krogen. Han beställer två snapsar, och säger till sonen: drick, den ena är din!

Lillgrabben sväljer spriten, men efteråt skakar huvudet och säger:

- Pappa, det var inte gott!
- Där ser du, och din mor tror att jag kommer hit för nöjes skull!

VÅGA VÄGRA TRÄNA!

1. Skippa träningen så slipper du träningsvärken
2. Vila dig i form – träning kan skada
3. Skratta mycket så får du stenhårda magmuskler
4. Inget gymkort – du spar 5.000/år
5. Inga dyra träningskläder – mer pengar till semesterkassan
6. Äkta skönhet är vackrast!

Sist men inte minst – tänk på all tid du får över till annat!

- Risken med humor är att folk tror att man skämtar!

- Le hela tiden – alltid driver det någon till vansinne!

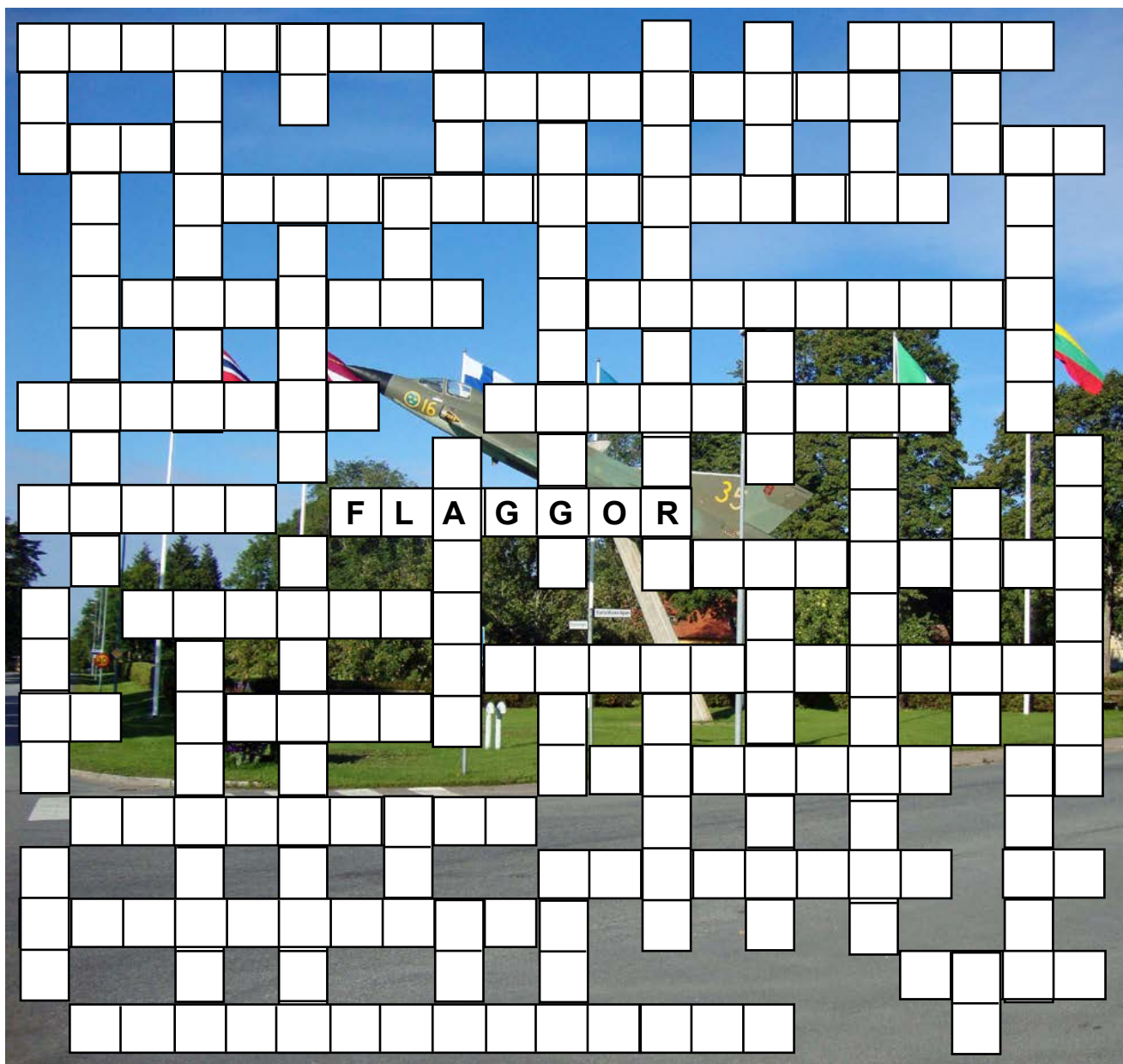
- Att vänta på en njutning skänker ofta mer ångest än att utstå ett lidande.

Colette

KRISS-KROSS NR 11

För in orden från ordlistan i rutnmönstret så att de passar in vågrätt och lodrätt. Ett ord har vi gett som hjälp.

Ett ord som används finns inte med i ordlistan men hjälp att finna det finns i den underliggande FOTOBILDEN.

Rätt lösning finns utlagd på hemsidan.

2 bokstäver

AC
AV
AX
EP
UV
BOG
BRA
ISA
OBS
RYA
SÄL
TOM
TUR

4 bokstäver

ANOD
ATOM
FÖRE
HJUL
HOPP
IDOL
IDUN
SLÅS
TAPP

5 bokstäver

ETAPP
PANNA
PÄSAR

6 bokstäver

BIPLAN
ROSSLA
VAKTEN
ÄLSTEN

7 bokstäver

ANGREPP
FINGRAN
FLAGGOR
STARTAT
BOMBFLYG
~~DURALMIN~~
KYLSPRAY

ROSSLING SOLLINNE

9 bokstäver

BOMBMATTA
LINSOPTIK
NEDERBÖRD
NÖDUTGÅNG
STAMÄRTAN
(A-lagare i Upp-
sala, 1950-tal)
TANKBILAR
TIDVATTEN

10 bokstäver

ALKOHOLIST

DELTAVINGE
ÄRNAMÄSSEN

11 bokstäver

BRANDKASERN
INSTÄNGNING
STATSSYMBOL

13 bokstäver

EFTERBRÄNNARE

14 bokstäver

LANDNINGSSTÄLL

15 bokstäver

BABORDSLANTERNA

Gaksidan

Problem med Flygskam?

Beställ din biljett på Segelflyget!

Redaktören fick idén till detta efter ett besök på Lasse Åbergs Museum i Bålsta.

Vi rekommenderar ett besök, men - avsätt mer än en timme.

Där finns massor av trevligheter att fördjupa sig i och en bra restaurang. Barnvänligt ända upp till nittioårsåldern!